

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Маріупольський державний університет

Міжнародна науково-практична конференція

**«Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності
сучасного університету»**

25-26 травня 2017 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

Список використаної літератури

1. Кожушко Л., Кузнецова Т. Інноваційні технології в практичній підготовці менеджерів [Електронний ресурс] /Л.Кожушко, Т.Кузнецова. - Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?. – Назва з екрана.
2. Про практичну підготовку студентів [Електронний ресурс]: лист Міністерства освіти і науки України від 7 лютого 2009 р. - № 1/9-93 / Міністерство освіти України. – Режим доступу: <http://www.uapravo.net/akty/postanovi-resolution/akt5bpib3t.htm>. - Назва з екрана.
3. Чеглакова Л.С. Применение деловых игр в подготовке специалистов экономических профилей [Электронный ресурс] /Л.С.Чеглакова. - Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/primeneniye-delovyh-igr-v-podgotovke-spetsialistov-ekonomicheskikh-profiley>. - Загл.с екрана.
4. Рудая И.Л. Стратегическая деловая игра «Никсдорф Дельта: учеб. пособие / И. Л. Рудая. – М.: ЗАО «АНДА», 2000. – 128 с.
5. Варфоломеев А.М. Имитационные интерактивные модели управления финансово-хозяйственной деятельностью предприятия – основа подготовки конкурентоспособных специалистов финансово-кредитного профиля [Электронный ресурс]/ А.М.Варфоломеев. – Режим доступа: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5189/1/varfolomeev.pdf>. - Загл.с екрана.

N. Balabanova

INNOVATIVE LEARNING TECHNOLOGY AS A TOOL FOR IMPROVING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The thesis considers the role and importance of innovative technologies in educational process of preparation of students of economic specialties, examples of their use of foreign higher education institutions.

Key words: innovative technology of training, business games, competitive, simulation system "Nixdorf Delta".

УДК 339.137:378.4(043)

Беззубченко О.А.

ЛІДЕРСТВО ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У тезах розглядається розвиток теорії лідерства. На основі порівняльного аналізу проведено співставлення функцій лідерства та менеджменту. Визначено, що використання лідерського потенціалу дасть змогу вдосконалити внутрішню структуру відносин в організації (ВНЗ), забезпечити невпинний рух вперед для досягнення якнайкращих результатів.

Ключові слова: лідерство, менеджмент, керівництво, конкурентоспроможність.

Вищі навчальні заклади (ВНЗ), які досягають успіху та мають конкурентні переваги, відрізняються від інших головним чином тим, що мають більш динамічне та ефективне керівництво. Під керівництвом, з точки зору власника, розуміється чи то індивід (керівник), чи то група (керівний склад), або процес, який володіє індивідуальними особливостями способу управління ВНЗ. До слів керівник, керівництво часто відносять такі поняття і явища як лідер та лідерство. В деяких випадках ці слова є синонімами, але це не зовсім так.

Природа лідерства може бути краще зрозуміла, якщо порівняти її власно з управлінням. Бути менеджером і бути лідером в організації (ВНЗ) – це не одне й те ж. Менеджер в своєму впливі на роботу підлеглих і побудові стосунків з ними перш за все використовує і

покладається на посадову основу влади. Лідерство ж, як специфічний тип стосунків управління, базується більш на процесі соціального діяння, а точніше взаємодії в організації. Цей процес є набагато складнішим, який потребує високого рівня взаємозалежності її учасників. На відміну від власно управління лідерство передбачає наявність в організації послідовників, а не підлеглих. Відповідно відносини “начальник - підлеглий”, притаманні традиційному погляду на управління, замінюються відносинами “лідер – послідовник”. Не зважаючи на те, що керівництво – суттєвий компонент ефективного управління, ефективні лідери не завжди є одночасно і ефективними управліннями. Про ефективність лідера можливо судити по тому, в якій мірі він чи вона впливають на інших [1].

Природу лідерства в своїх роботах визначали провідні письменники, вчені, філософи, громадські діячі, політики, видатні спортсмени.

Ісак Ньютон: «Якщо я і бачив більше інших, то тільки тому що стояв на плечах у велетнів». Марк Твен: «Якщо ви помітили, що ви на боці більшості, це вірна ознака того, що пора змінюватися». Генріх Песталоцці: «Щоб змінити людей, їх треба любити. Вплив на них пропорційний любові до них». Моххамед Алі: «Той, хто не досить сміливий, щоб ризикувати – нічого і не доб’ється у житті». Уїнстон Черчіль: «Удосконалюватися – значить мінятися, бути досконалим – означає змінюватися часто». Джим Моррісон: «Знаєш, друже, або ти віриш у себе, або падаєш».

Все це, в тій чи іншій мірі визначає основні ознаки лідера та формує ключові теорії та стилі.

Історичний розвиток теорії лідерства[2]

1930	<u>Теорії лідерських рис або «теорія великого лідера»:</u> Що таке лідери. Ідея, що лідерство — це «здібність», із якою народжуються (риса характеру), а не те, чому можна навчитися.
1940	<u>Біхевіористські теорії:</u> Як діють лідери. Дослідження поведінки лідерів, розрізнення поведінки, зосередженої на завданні (ініціювання структури) та відносинах (роздуми).
1960	<u>Теорії ситуативності/непередбачуваності:</u> Як діють лідери в різних середовищах. Дослідження змін у біхевіористських потребах лідерів залежно від завдання чи ситуації; часто з акцентом на відповідності лідера (риси) потребам середовища.
1980	<u>Нова парадигма/пост-героїчні моделі:</u> Зосередження на створенні змін та керуванні ними. Включає харизматичне, трансформаційне та візіонерське лідерство. Залишається дуже активною галуззю досліджень лідерства.
1990	<u>Відносні теорії лідерства:</u> Зосередження на якості відносин між лідером та його безпосередніми підлеглими. Найкращий приклад — теорія обміну між лідерами та підлеглими (LMX). Залишається дуже активною, хоч і зовсім новою галуззю досліджень лідерства. Акцент на лідерстві, що залучає людей.
2000	<u>Теорії лідерства, засновані на цінностях:</u> Зосередження на тому, хто лідер як людина, включно з цінностями, моральними та етичними принципами. Включає автентичне лідерство, етичне лідерство та негативні моделі, такі як деструктивне та маніпулятивне лідерство. Нова галузь досліджень лідерства.
2010	<u>Контекстуальне лідерство:</u> Щоб розуміти лідерство, потрібно розуміти контекст, у якому працює лідерство. Включає ієрархічний рівень, ширшу економічну ситуацію, організаційні характеристики, лідерство у нестабільному, непевному, складному і неоднозначному світі. Нова галузь досліджень лідерства.

Тому, сьогодні, в період змін у вищій освіті в країні, дуже важливим аспектом є розуміння того, що використовувати при взаємодії з командою в організації (ВНЗ) з якою потрібно працювати.

Функції менеджменту і лідерства [3]

Галузь діяльності	Менеджмент	Лідерство
спрямування	Планування, моніторинг, складання бюджету	Створення візії і розвиток стратегії
	Зосередження уваги на фінальних, передбачуваних результатах	Зосередження уваги на майбутніх результатах
орієнтування	Організація і розподіл роботи/завдань	Формування корпоративної культури
	Ефективне керування і контроль в організованому і задалегідь спланованому процесі	Коучинг та (спільне) створення можливостей для особистого та професійного розвитку
	Опис обмежень (часових, грошових, інших ресурсів)	Прибирання бар'єрів, забезпечення сумісності ролей і ресурсів
відносини	Конкурентна перевага і вирішення проблем для досягнення цілей організації	Мотивування, надихання та розширення можливостей підлеглих
	Організація, контроль, досягнення відповідності з боку працівників[4]	Збільшення внутрішньої відданості учасників команди, особливо в часи змін
	Офіційний, формальний авторитет	Особистий/автентичний авторитет
	Роль боса, контролера завдання чи проекту	Роль ментора, фасилітатора, коуча, координатора
особисті якості	Все більше значення мають вміння вчитися та працювати з невизначеним [5]	Навчання в основі лідерства = Лідерство — це навчання [6]
	Емоційне дистанціювання	Емоційний зв'язок (сердечність)
	Експертний (технічний) світогляд	Відкритість (широкий світогляд)
	Здатність передавати власні думки та погляди	Активне слухання (комунікативні навички)
	Конформність, відповідність	Нонконформізм (сміливість)
	Адекватне оцінювання організації	Адекватне оцінювання особистих якостей
результати	Збереження стабільності, створення культури, у якій найціннішою є ефективність	Ініціювання змін, створення, культури, у якій найбільш цінуються чесність і довіра
знання	Менеджер як той, хто вирішує проблеми, роздає завдання, оцінює роботу та гасить пожежі	Лідер як той, хто мотивує, надихає, створює візію, додає оптимізму та інтегрує

В сучасних умовах – лідерство дає можливість змінити бачення на рівень більш широкого світогляду, що сприятиме досягненню більш високих стандартів у своїй діяльності, а також сформувати особистість спроможну добитися значущих результатів за допомогою використання своїх особливих здібностей. Процес лідерства дасть змогу вдосконалити внутрішню структуру управління відносин в організації (ВНЗ), забезпечити невідпинний рух вперед для досягнення якнайкращих результатів.

Список використаної літератури

1. Андреев В.И. Саморазвитие менеджера/ В.И. Андреев - М.: Народное собрание, 1995. - 160 с.
2. Матеріали Leadership Foundation

3. Leading for Quality: Leadership and management development in customer-focused organizations. Ideas for Action. – Development Division Cabinet Office (OPSS), 1994. – P. 13; Daft, R. L., & Lane, P. G. (2008). The leadership experience (5 th ed.). Mason, OH: SouthWestern Cengage Learning.

4. Argyris, C. (1994). On Organisational Learning Blackwell, Oxford.

5. Winterton, Parker et al., (2000). Future Skill Needs of Managers. Research Report No 182.

6. Antonacopoulou, E., and Bento, R. (2003). Methods of 'learning leadership': taught and experiential. In J. Storey (ed.) Leadership in Organizations: Current issues and key trends. London: Routledge.

O. Bezzubchenko

LEADERSHIP AS FACTOR OF MODERN UNIVERSITY COMPETITIVENESS PROMOTION

The paper discusses the development of leadership theory. A central issue in this paper is the comparison of leadership and management functions. We assume that the use of leadership potential will improve the internal structure of relations in the organization (University), and provide continuous forward motion for best results.

Key words: leadership, management, competitiveness.

УДК 378.4.339(043)

Булатова О.В., Чентуков Ю.І.

РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Тези присвячено дослідженню питань розвитку університетської освіти в умовах глобальної регіоналізації. Визначено найбільш привабливі освітні та наукові центри світу. Доведено необхідність постійного пошуку нових підходів, теоретичного обґрунтування та впровадження у навчальний процес університетів інноваційних систем професійної підготовки студентів у контексті транснаціональних проблем вищої освіти та задля підвищення її конкурентоспроможності.

Ключові слова: університетська освіта, глобальна регіоналізація, студентська мобільність, єдиний інтегрований освітній й науковий простір.

Основна роль у побудові наукоємних економічних систем в розвинутих країнах належить вищій освіті. Конкуренція між основними освітніми та науковими центрами, які розташовані в основних регіонах світу – північно-американському, європейському, азійсько-тихоокеанському – визначає розвиток університетської освіти в сучасних умовах глобальної регіоналізації.

Університетська освіта США є однією з найбільш привабливих в світі. П'ята частина іноземних студентів навчається в США, при цьому кількість цієї категорії студентів зросла на третину за останні десять років (рис.1). У Великобританії здобувають вищу освіту 10,3% цієї категорії студентів. Замикають п'ятірку країн-лідерів за обсягами іноземних студентів Австралія, Франція і Німеччина.

У цілому в світі нараховується близько 5 млн. іноземних студентів, що більш ніж в два рази порівняно із 2000 роком [3, с.5]. Щорічне збільшення студентської мобільності становить близько 10%. К 2025 року за експертними оцінками міжнародна студентська мобільність суттєво зросте, а кількість іноземних студентів збільшиться і становитиме понад 8 млн. осіб [4, с.37]. Найбільше зростання кількості іноземних студентів спостерігається серед студентів, що обрали університети Великобританії (63,3%) [2]. Окрім давніх традицій університетської освіти, які впливають на вибір університету для навчання з